

Kultura polityczna

Tomasz A. Winiarczyk

DZIAŁANIE POLITYCZNE

- ❖ **forma zachowań politycznych, określana jako racjonalne, celowe (zaplanowane), kontrolowane i dowolne czynności podmiotu realizującego swoje potrzeby i interesy, związane bezpośrednio lub pośrednio z władzą polityczną**

działanie polityczne

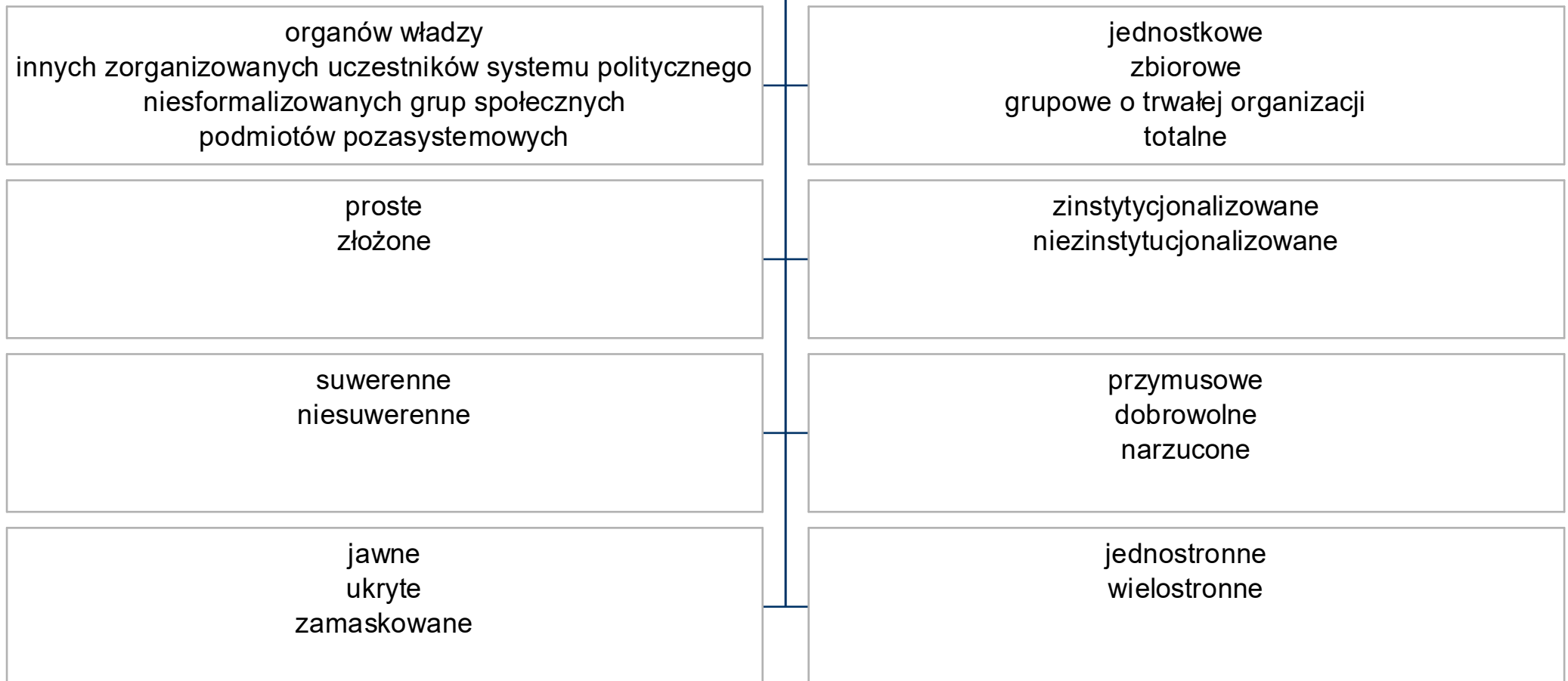
- ❖ podejmowanie decyzji politycznych przez zorganizowane podmioty, czego wynikiem jest powstawanie faktów i zjawisk politycznych oraz kształtowanie się określonych procesów o charakterze politycznym**

działanie polityczne – oceny

- ❖ podlegają wielu ocenom w zależności od dominujących systemów wartości politycznych poszczególnych podmiotów**
- ❖ skutki działań politycznych podlegają także zmiennym ocenom czasowym, np. działanie skuteczne doraźnie może zostać ocenione negatywnie w dłuższej perspektywie**

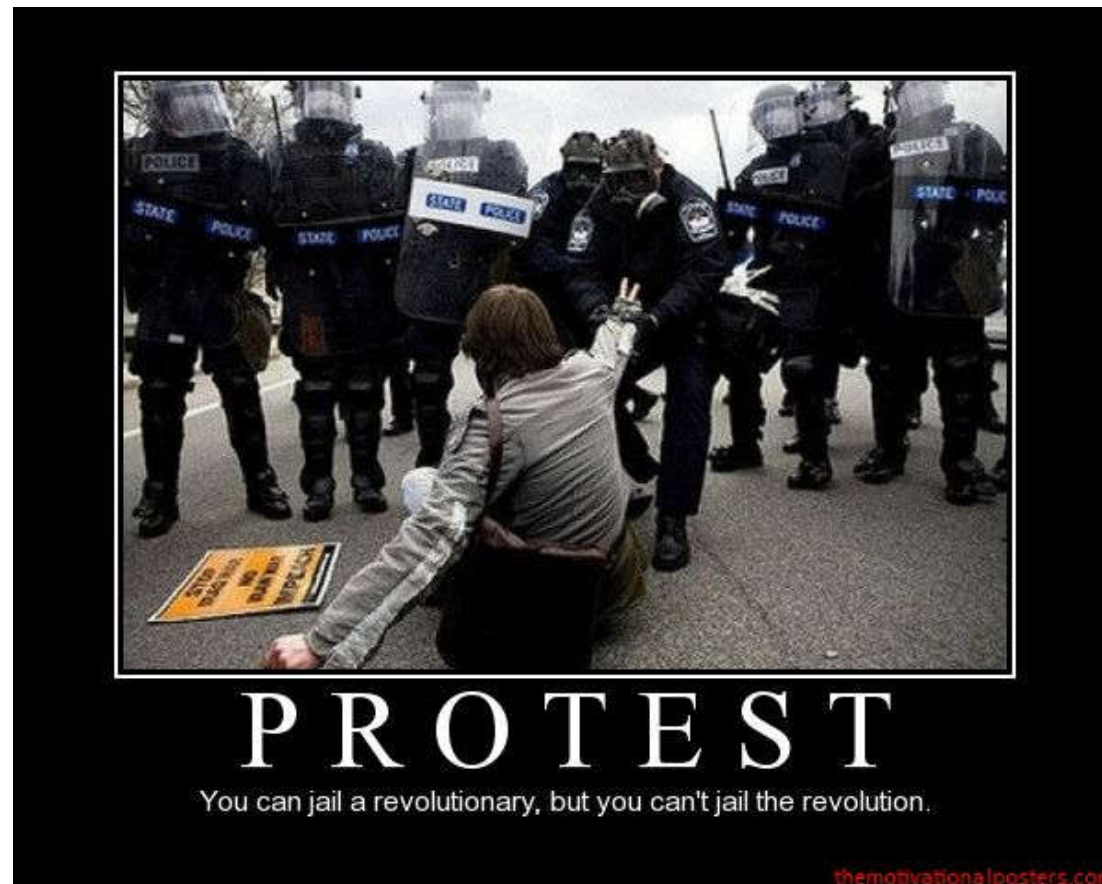
działania polityczne

klasyfikacja działań politycznych

uczestnictwo polityczne

- ❖ **dobrowolna aktywność obywatelska wpływająca na rządy w państwie**

partycypacja polityczna

- ❖ inaczej: uczestnictwo polityczne, zaangażowanie polityczne, aktywność polityczna
- ❖ określone sposoby zachowania jednostek w dziedzinie polityki
- ❖ wg Kazimierza Opałka mamy następujące formy uczestnictwa politycznego:
 - głosowanie w wyborach i referendach,
 - popieranie określonych grup nacisku przez członkostwo w nich,
 - bezpośrednie osobiste kontakty z legislaturą,
 - uczestniczenie w działalności partii politycznej,
 - „stałe zaangażowanie się w rozpowszechnianie opinii publicznej przez bezpośredni kontakt z innymi obywatelami”

formy uczestnictwa politycznego

- ❖ **partycypacja symboliczna (rytualna) – aktywność rytualna; jednostka uczestniczy w różnego rodzaju wydarzeniach, uroczystościach państwowych bez poczucia realnego wpływu politycznego (pochody, udział w świętach państwowych)**
- ❖ **partycypacja konwencjonalna – aktywność rutynowa zgodna z porządkiem konstytucyjnym, np. uczestnictwo w wyborach samorządowych, parlamentarnych, prezydenckich oraz w referendach;**
- ❖ **partycypacja niekonwencjonalna – aktywność ponadrutynowa, bezpośredni kontakt jednostki ze środowiskiem polityki, czy też bezpośrednio uczestnictwo w polityce; występuje na dwóch poziomach:**
 - **legalnym – wszelkie formy działań są zgodne z obowiązującym prawem (petycje, listy, udział w bojkocie)**
 - **nielegalnym – "dzikie" strajki, okupacje budynków użytku publicznego czy blokowanie ruchu ulicznego w celu zwrócenia uwagi rządzących lub wymuszania konkretnych działań.**

art. 4 Konstytucji – zasada suwerenności narodu

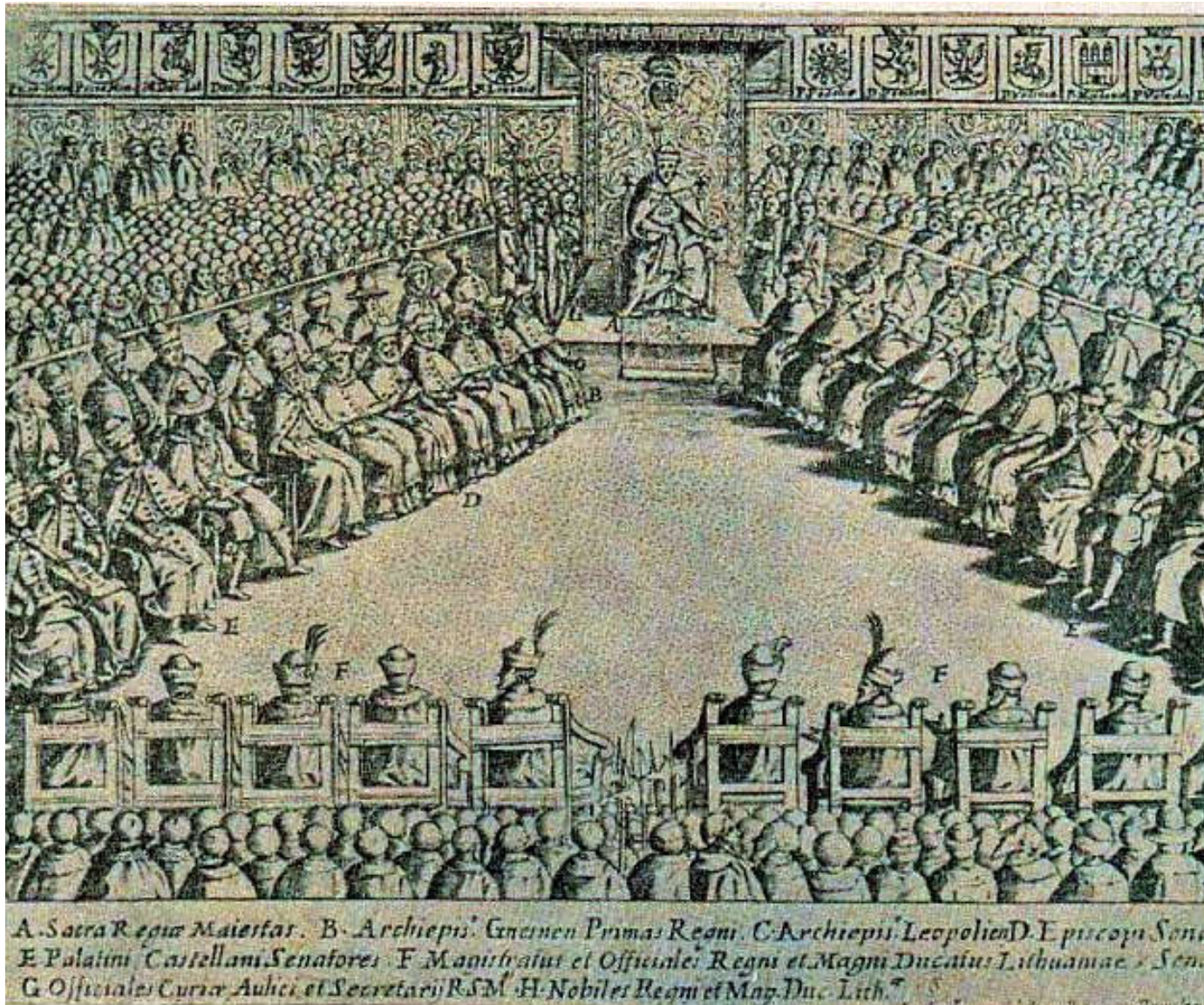
- 1. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu.**
- 2. Naród sprawuje władzę przez swoich przedstawicieli lub bezpośrednio.**

CZYNNIKI KSZTAŁTUJĄCE POLITYKĘ

- ❖ **IDEOLOGIA**
- ❖ **ekonomika**
- ❖ **prawo**
- ❖ **moralność**
- ❖ **KULTURA POLITYCZNA**

KULTURA POLITYCZNA

kultura polityczna

- ❖ **ogół postaw wartości i wzorów zachowań, do których zaliczamy:**
 - wiedzę o polityce, znajomość faktów
 - ocenę zjawisk politycznych, sądy wartościujące dotyczące tego jak powinna być sprawowana władza
 - emocjonalną stronę postaw politycznych
 - uznane w danym społeczeństwie wzory zachowań politycznych, które określają jak można i jak należy postępować w polityce

kultura polityczna

kultura polityczna

=

**opinia publiczna
(wyrażenie opinii przez
podmiot)**

+

aktywność podmiotu

funkcje kultury politycznej

- ❖ **regulacyjna** – podporządkowanie i ujednocnianie działań politycznych, głównie poprzez normy polityczne oraz instytucjonalizację życia publicznego
- ❖ **socjalizacji politycznej** – proces wchodzenia członków danej społeczności w kulturę polityczną: nabywanie wiedzy o systemie politycznym, tworzenie poglądów i postaw politycznych, kształtowanie hierarchii wartości politycznych
- ❖ **integracyjna** – tworzenie podstaw do skoordynowania działań politycznych oraz do współdziałania lub współpracy jednostek i grup w dążeniu do osiągnięć określonych wartości i dóbr

typy kultury politycznej wg Gabriela Almonda i Sidneya Verby

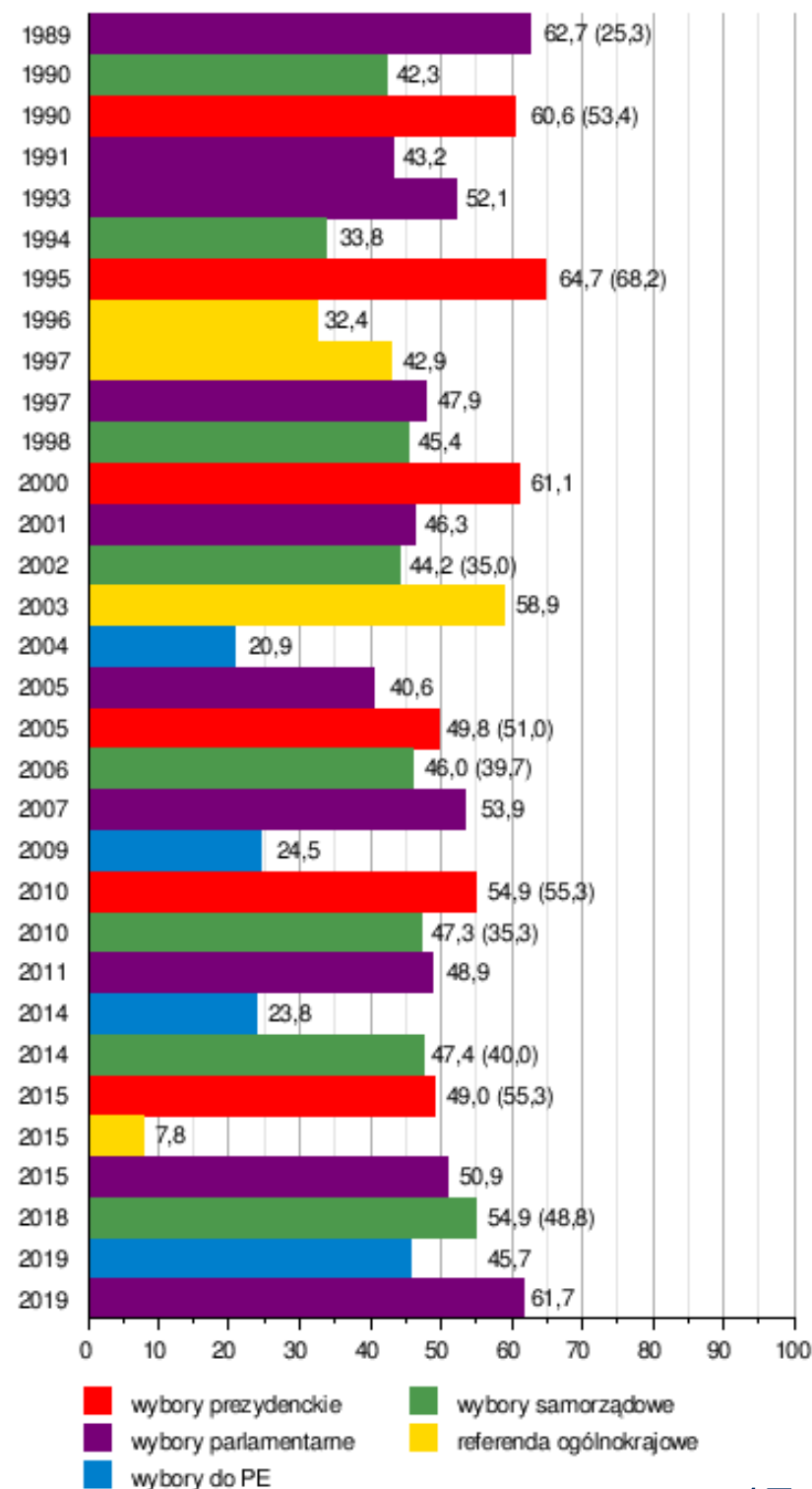
- ❖ **parafiańska (zaściankowa)** – całkowita obojętność polityczna społeczeństwa;
- ❖ **poddańcza** – istnienie wiedzy na temat systemu politycznego, chęć oceniania władzy, ale generalnie przeważa podporządkowywanie się decyzjom politycznym;
- ❖ **uczestnicząca (partycypacyjna)** – obywatele są czynnie zainteresowani nie tylko tym, co system polityczny im daje, lecz także tym, jak sami mogą w systemie uczestniczyć.

rzeczywistość kultury politycznej

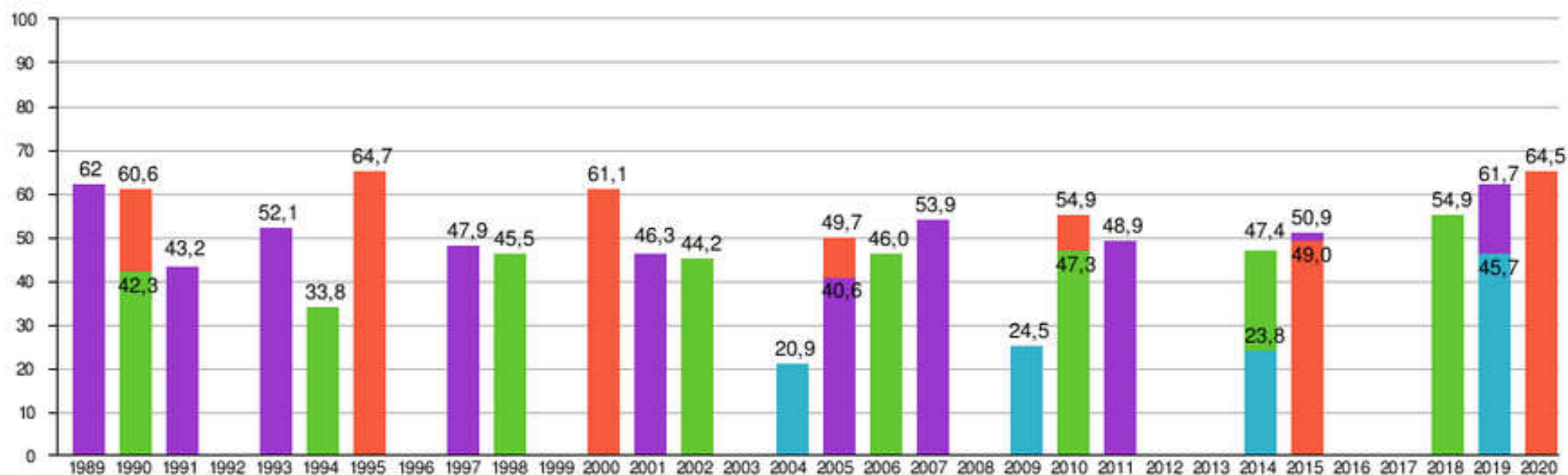
- ❖ **W praktyce nie istnieją czyste modele kultury politycznej.**
- ❖ **Całkowita zaściankowość spowodowałaby rozpad państwa, pełna partycypacyjność doprowadziłaby do zamętu.**
- ❖ **To kombinacja trzech typów kultur politycznych pozwala na stabilne funkcjonowanie społeczeństwa i państwa:**
 - zaściankowość umożliwia skupienie się na rodzinie i pracy
 - poddańczość pozwala na posłuszeństwo władzy
 - partycypacyjność zmusza władzę do uwzględniania oczekiwań narodu.

frekwencja wyborcza w Polsce

Rok	Wybory	Frekwencja w I turze	Frekwencja w II turze
1989	Wybory parlamentarne	62,70%	25,31%
1990	Wybory samorządowe	42,27%	-
1990	Wybory prezydenckie	60,63%	53,40%
1991	Wybory parlamentarne	43,20%	-
1993	Wybory parlamentarne	52,13%	-
1994	Wybory samorządowe	33,78%	-
1995	Wybory prezydenckie	64,70%	68,23%
1996	Referendum „uwłaszczeniowe”	32,40%	-
1996	Referendum „prywatyzacyjne”	32,44%	-
1997	Referendum konstytucyjne	42,86%	-
1997	Wybory parlamentarne	47,93%	-
1998	Wybory samorządowe	45,45%	-
2000	Wybory prezydenckie	61,12%	-
2001	Wybory parlamentarne	46,29%	-
2002	Wybory samorządowe	44,23%	35,02%
2003	Referendum akcesyjne	58,85%	-
2004	Wybory do Parlamentu Europejskiego	20,87%	-
2005	Wybory parlamentarne	40,57%	-
2005	Wybory prezydenckie	49,74%	50,99%
2006	Wybory samorządowe	45,99%	39,69%
2007	Wybory parlamentarne	53,88%	-
2009	Wybory do Parlamentu Europejskiego	24,53%	-
2010	Wybory prezydenckie	54,94%	55,31%
2010	Wybory samorządowe	47,32%	35,31%
2011	Wybory parlamentarne	48,92%	-
2014	Wybory do Parlamentu Europejskiego	23,83%	-
2014	Wybory samorządowe	47,40%	39,97%
2015	Wybory prezydenckie	48,96%	55,34%
2015	Referendum	7,8%	-
2015	Wybory parlamentarne	50,92%	-
2018	Wybory samorządowe	54,90%	48,83%
2019	Wybory do Parlamentu Europejskiego	45,68%	-
2019	Wybory parlamentarne	61,74%	-

frekwencja wyborcza w Polsce

Frekwencja (%) w wyborach do Sejmu, Parlamentu Europejskiego, samorządowych (I tura) i prezydenckich (I tura).

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wybory_w_Polsce

zaufanie do instytucji publicznych

Instytucje	Czy, ogólnie rzecz biorąc, ma Pan(i) zaufanie czy też nie ma Pan(i) zaufania do wymienionych instytucji?						
	Zdecydowanie mam zaufanie	Raczej mam zaufanie	Zaufanie – ogółem	Raczej nie mam zaufania	Zdecydowanie nie mam zaufania	Brak zaufania – ogółem	Trudno powiedzieć
	w procentach						
Wojsko	24	52	76	9	5	14	10
NATO	24	46	70	11	4	15	15
Władze lokalne miasta, gminy	11	52	63	21	7	28	9
Policja	11	52	63	19	9	28	9
Unia Europejska	16	39	55	22	13	35	10
Urzednicy, administracja publiczna	3	50	53	25	10	35	12
Rzecznik Praw Obywatelskich	9	42	51	16	6	22	27
Prezydent	13	30	43	25	25	50	7
Sądy	2	31	33	33	20	53	14
Rząd	7	25	32	30	32	62	6
Media	3	26	29	35	20	55	16
Sejm i Senat	1	22	23	43	22	65	12
Trybunał Konstytucyjny	3	19	22	27	33	60	18
Partie polityczne	1	17	18	43	27	70	12